

Szerb Köztársaság
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium

Belgrád

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

**KÖRZETI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI
VERSENY**

2022/2023.

2. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlapra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

A legelső hajnalhasadásnál egy lovas legény poroszkál a sík Zámi pusztán, mely „túl” esik a Hortobágy vizén. (Debrecent véve a világ közepének.) Honnan jön, hová tart, azt nem lehet kitalálni, a pusztán nincs ösvény; kocsinyomot, patkónyomot menten benő a fű. A végtelen láthatárig nincs más, csak fű; egy élőfa, egy kútágas, egy kunyhó nem zavarja meg a fenséges zöld sivatag országát. A ló megy az ösztöne után. A lovasa alszik, bóbiskol a nyeregben, hajladozik hol erre, hol arra, de azért a lába ki nem esik a kengyelből.

Gulyásbojtárnak kell neki lenni, mert az ingujja elől össze van kötve: a lobogós ingujj a szarvas állatok közt akadékos volna. Kék a mellénye, fekete a gombos rajthuzlija, fekete a szűre is, selyemvirágokkal kivarrva, csatos szíjon lóg le a félválláról. Bal kezében a lazán eresztett kantárt fogja, jobb keze csuklójára akasztva a karikás ostor, nyeregkápájába dugva a hosszú ólmos fütykös.

(Jókai Mór: *Sárga rózsa*)

1. Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd felelj a kérdésekre!

a) **Mely állatokat** tereli a gulyásbojtár? _____

b) Mi árulkodik a bojtár **fáradtságáról**? _____

c) Mi a **gulyásbojtár** foglalkozás szinonimája? _____

d) Mutasd be, **miképp** viseli a szűrét a gulyás! _____

2. Állapítsd meg, milyen **mássalhangzó-változás** játszódik le az alábbi szavakban!

a) végtelen _____ c) selyemvirágokkal _____

b) tanítja _____ d) kivarrva _____

3. Gyűjts **négy** olyan **magas hangrendű igekötős igét**, amelyben csak **ajakréses**

(ajakkerekítés nélküli) **magánhangzók** vannak! _____

4. Írj **négy** olyan **szót**, amelyben a **helyesírási alapelveink** közül a **hagyomány elve**

érvényesül! _____

5. Függőleges vonalakkal **bontsd morfémákra** az alábbi szót, és **jelöld a szóelemeket**

számokkal (1 – szótő, 2 – képző, 3 – jel, 4 – rag)!

6. Figyeld meg az alábbi kifejezéseket **helyesírási** szempontból! **A helytelen alakot húzd alá és javítsd ki!** A megoldást tüntesd fel a szó melletti vonalon!

a) hétről-hétre _____	d) világosbarna _____
b) ezeresztendő _____	e) rúgkapál _____
c) fűhöz-fához _____	f) izeg-mozog _____

7. Gondold végig az igefajtákról tanultakat, és fogalmaz **két** mondatot **viSSzaható** igével!

8. Milyen szóalkotási módokkal jöttek létre az alábbi szavak? A megoldást írd a példák melletti vonalra!

a) KMV, ENSZ, MNT _____	c) fenerosszpóra, kárókatona _____
b) tanulékony, irodalom _____	d) szendvics, dobostorta _____

9. **Egészítsd ki** az alábbi mondatokat a hiányzó betűkkel!

a) Majd ____ úsvétkor meglátogatlak.	c) Én is olvasom a Képes ____fjúságot.
b) Meglátogattam egy ____abadkai fiút.	d) Egy ____obel-díjas tudósról tanultunk.

10. Nevezd meg a kiemelt szavak **mondatrészi** szerepét és szófaját!

- a) A gulyásbojtár csuklójára van **akasztva** a karikás ostor.

Mondatrész: _____ Szófaj: _____

- b) A bojtár bal kezében a lazán **eresztett** kantárt fogja.

Mondatrész: _____ Szófaj: _____

11. Tíz óra elmúlt, buzgón tanulnál, mert másnap reggel dolgozatot írtok, ám a szomszédos kollégiumi szobában hangosan zenélnek az osztálytársaid. Bekopogsz hozzájuk, megszólítod a fiúkat, és megkéred őket, hogy csendesedjenek el. Utalsz a másnapra is.

- a) Nagyon udvariasan, kimérten fogalmazol: _____

- b) Kedveskedve a lelkükre beszélsz: _____

12. Képezz **műveltető igét** az alábbi szavakból!

- a) olvas _____ c) tanít _____
 b) ragaszt _____ d) fest _____

13. Írj egy-egy mondatot a **felfedez** és a **feltalál** szópár tagjaival!

14. **Húzd alá és javítsd ki a helyesírási kifogásolható alakokat** az alábbi mondatokban!

- a) A húgom megvan fázva. _____
 b) Az öcsém megakarta lepni anyánkat. _____

15. Találd ki, mi az alábbi két összetett szó **közös előtagja!**

kendő

leves

16. Kösd össze a **rokon értelmű** párokat!

a) állandóan	ringy-rongy
b) mindenfélét (összehord)	pontról pontra
c) részletesen (elmagyaráz)	hetet-havat
d) értéktelen (dolog)	folyton-folyvást

17. Állapítsd meg, milyen **jelentéstani** jelenség az alapja az alábbi Jean-viccnek!

Gondolj hangalak és jelentés viszonyára!

- Jean, elég a fizetése?
 – Csak ha meggyújtom uram.

A Jean-vicc alapja _____

18. *Fogalmazz* egy-egy mondatot az alábbi szóalakokkal!

- a) elől _____
 b) elől _____

19. Írj két olyan **szólást vagy közmondást**, amelyben **időhatározó-szó** van!

20. Ha megfejted az alábbi rejtvényt, megoldásul egy **férfinevet** kapsz.

R R R R R R

A megoldás: _____

JAVÍTÓKULCS A 2. OSZTÁLYOS TESZTTHEZ**(2023. ÉVI KÖRZETI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY)**

1. a) Szarvas állatokat (szarvasmarhákat) terel. b) A bojtár alszik (bóbiskol), hajladozik a nyeregben. c) Marhapásztor. d) (Csatos szíjon)félvállán lógva viseli a szűrt. **(4 x 0,25 = 1)**
2. a) végtelen – zöngésségi részleges hasonulás; tanítja – összeolvadás; selyemvirágokkal – írásban jelölt teljes hasonulás; kivarrva – rövidülés **(4 x 0,25 = 1)**
3. Például: elénekel, leemel, lemegy, kienged, kivisz, megrendel, megígér stb. **(4 x 0,25 = 1)**
4. Hagyományos írású nevek: Ady, Móricz, Madách, Babits, Mikszáth, Kossuth stb. Ly-nal írt szavak: hólyag, sülyyed, olyan, pelyhes, komoly, gally, csermely stb. **(4 x 0,25 = 1)**
5. o l v a s | g a t | t | u n k **(4 x 0,25 = 1)**
 1 2 3 4
6. Helytelen az a). Helyesen: hétről hétre. (Ha a helyes mellett helytelen választ is aláhúz a versenyző, nem jár pont a feladatra.) **(1)**
7. Például: Apa mindennap *borotválkozik*. A húgom a kedvenc kisteknőjében *mosakszik/mosakodik*. (Minden más helyes válasz is elfogadható.) **(2 x 0,5 = 1)**
8. a) mozaikszó(-alkotás), b) szóképzés, c) népetimológia, d) köznevesülés **(4 x 0,25 = 1)**
9. a) húsvétkor, b) szabadkai, c) Képes Ifjúságot, d) Nobel-díjas **(4 x 0,25 = 1)**
10. a) állapothatározó, határozói igenév. b) minőségjelző, melléknévi igenév (befejezett) **(4 x 0,25 = 1)**
11. Például: a) Fiúk, holnap dolgozat, legyetek szívesek, fejezzétek be a hangoskodást! b) Srácok, vegyétek le a hangerőt, tanulni kellene, senkinek se hiányzik a holnapi dögán egy gamó. (Minden más ideillő választ is elfogadunk.) **(2 x 0,5 = 1)**
12. a) olvas – olvastat, b) ragaszt – ragasztat, c) tanít – taníttat, d) fest – festet **(4 x 0,25 = 1)**
13. Pl. Isaac Newton felfedezte a gravitációt. Az őseember felfedezte a tüzet; Bíró László feltalálta a golyóstollat. Pista azt hiszi, ő találta fel a puskaport. **(2 x 0,5 = 1)**
14. a) A húgom *meg van* fázva. b) Az öcsém *meg akarta* lepni anyánkat. **(2 x 0,5 = 1)**
15. nyak **(1)**
16. a) folyton-folyvást; b) hetet-havat; c) pontról pontra; d) ringy-rongy **(4 x 0,25 = 1)**
17. A Jean-vicc a homonímián (az azonos alakú szavakon) alapul. **(1)**
18. a) Peti elől fut, senki sem előzheti meg. b) Peti az üldözői elől fut. (Bármely helyes válasz elfogadható.) **(2 x 0,5 = 1)**
19. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra! A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát. (Bármely helyes válasz elfogadható.) **(2 x 0,5 = 1)**
20. Ernő **(1)**